

De Minister voor Rechtsbescherming
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Datum
13 februari 2024

Ons kenmerk
z2023-303011

Uw brief van
18 december 2023

Contactpersoon

Uw kenmerk
5126297

Onderwerp

Advies over het concept Wet klokkenluidersregeling rechtspraak

Geachte heer Weerwind,

Bij brief van 18 december 2023 is de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) op grond van het bepaalde in artikel 36, vierde lid, van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG), geraadpleegd over het concept voor Wijziging van de Wet op de rechterlijke organisatie, de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren, de Beroepswet, de Wet bestuursrechtspraak bedrijfsorganisatie, de Wet op de Raad van State en de Wet bescherming klokkenluiders in verband met het instellen van een klokkenluidersregeling voor de rechtspraak (hierna: het concept).

Beoordeling van de persoonsgegevens aspecten van het concept geeft de AP aanleiding tot het maken van enkele opmerkingen.

Strekking van het concept

Het concept voorziet in een meldingsmogelijkheid voor vermoedens van misstanden binnen de rechtspraak.¹ Het concept beoogt het palet aan mogelijkheden om vermoedens van misstanden² op een

¹ Het gaat om rechtbanken, gerechtshoven, de Hoge Raad, de Centrale Raad van Beroep, het College van Beroep voor het bedrijfsleven en de Raad van State. Hiertoe worden onder meer de Wet op de rechterlijke organisatie, de Beroepswet, de Wet bestuursrechtspraak bedrijfsorganisatie en de Wet op de Raad van State gewijzigd.

² Naast een vermoeden van een misstand kan ook melding worden gedaan over wijze waarop de werkgever/functionele autoriteit zich jegens de melder heeft gedragen.

Datum
14 februari 2024

Ons kenmerk
z2023-303011

veilige manier te melden, te verbreden en de onafhankelijke rechtspraak verder te versterken.³ Daarbij is aansluiting gezocht bij de bestaande (interne) klachtregeling voor de rechtspraak.⁴

Een melding kan worden gedaan bij de procureur-generaal bij de Hoge Raad. Hij doet vooronderzoek en beslist naar aanleiding daarvan of de melding ter inhoudelijke afdoening wordt overgedragen aan de Hoge Raad. Bij de Raad van State wordt een soortgelijke regeling voorgesteld.⁵ In het kader van de melding en het eventueel daarop volgende onderzoek worden persoonsgegevens verwerkt. Dat is noodzakelijk voor het verwerkingsdoel; het adequaat in behandeling kunnen nemen en onderzoeken van meldingen. Hierbij kan het ook gaan om bijzondere persoonsgegevens of persoonsgegevens van strafrechtelijke aard. Het concept voorziet daarom in een grondslag om dergelijke persoonsgegevens te verwerken.⁶

Meldingen die niet raken aan de ambtsuitoefening van rechters kunnen aan de afdeling onderzoek van het Huis van klokkenluiders worden voorgelegd. Voor zover bij het Huis van klokkenluiders een verzoek is ingediend door iemand die werkzaam is bij of ten behoeve van de rechterlijke organisatie, dan wordt de melding doorgezet naar de procureur-generaal bij de Hoge Raad of vice-president van de Raad van State. Het concept voorziet daartoe in een grondslag voor onderlinge uitwisseling van persoonsgegevens.⁷

Advies

Verwerkingsgrondslag bijzondere persoonsgegevens

Zoals opgemerkt, creëert het concept een grondslag om bijzondere persoonsgegevens te verwerken. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid die artikel 9, tweede lid, aanhef en onder g, AVG biedt om vanwege een zwaarwegend algemeen belang een uitzondering te maken op het verbod om bijzondere persoonsgegevens te verwerken. De memorie van toelichting bij het concept beschouwt het bieden van bescherming aan melders die mogelijke misstanden aan de orde willen stellen als een zwaarwegend algemeen belang.

Het concept stelt wel voorwaarden aan de verwerking van bijzondere persoonsgegevens. De wetstekst van het concept bepaalt dat verwerking slechts mogelijk is als: *'(...) is voorzien in zodanige waarborgen dat de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene niet onevenredig wordt geschaad.'* Daarmee eist het concept echter slechts dát bij de uitvoering van de klokkenluiderstaak moet zijn voorzien in waarborgen, niet welke dat dan zijn. Dat er waarborgen moeten zijn volgt echter ook al - zij het in andere bewoordingen - uit artikel 9, tweede lid, aanhef en onderdeel g, van de AVG zelf: *'(...) passende en specifieke maatregelen worden getroffen ter bescherming van de grondrechten en de fundamentele belangen van de betrokkene.'*

De AP constateert dat de wetgever hier in feite volstaat met het min of meer overnemen van wat op grond van artikel 9, tweede lid, aanhef en onderdeel g, van de AVG een inhoudelijke eis is waar de nationale wetgeving aan moet voldoen, wil verwerking van bijzondere persoonsgegevens toelaatbaar zijn. Het is dus

³ Memorie van toelichting bij het concept, p. 1.

⁴ Artikelen 13a tot en met 13g van de Wet RO.

⁵ Met dien verstande dat personen werkzaam bij de Raad van State de melding kunnen doen bij de vice-president van de Raad van State. De vice-president kan de klacht na vooronderzoek vervolgens doorzetten naar de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

⁶ Artikel 13m, behorende bij artikel I, artikel III en IV alsmede artikel 7b, achtste lid, behorende bij artikel V, van het concept.

⁷ Artikel 13j, vierde lid, behorende bij artikel I en artikel 7b, vierde lid, behorende bij artikel V, van het concept.

Datum
14 februari 2024

Ons kenmerk
z2023-303011

juist aan de nationale wetgever om concrete invulling te geven aan de eis dat er passende en specifieke maatregelen moeten zijn. Die invulling is nodig zodat de risico's voor betrokkenen daadwerkelijk worden verminderd en effectief bescherming wordt geboden tegen misbruik.

De AP adviseert in het concept of eventueel in gedelegeerde regelgeving concreet passende en specifieke maatregelen op te nemen.

Te verwerken persoonsgegevens ten behoeve van een melding

Als iemand een vermoeden van een misstand wil melden, gaat dat via een verzoekschrift aan de procureur-generaal bij de Hoge Raad of de vice-president van de Raad van State. De melder wordt verplicht de volgende (persoons)gegevens te verstrekken:⁸

- naam en adres van de verzoeker⁹
- dagtekening
- omschrijving van de vermeende misstand
- de gronden waarop het vermoeden is gebaseerd

Blijkens de memorie van toelichting bij het concept moeten naast deze gegevens ook het gerecht of parket waar de melder werkzaam is, of ten behoeve waarvan de melder werkzaamheden verricht alsmede de naam en functie van personen op wie de melding betrekking heeft, worden verwerkt.¹⁰

De AP adviseert - met oog op duidelijkheid en voorspelbaarheid van de desbetreffende wetgevingsmaatregel¹¹- de gegevens die blijkens de memorie van toelichting (aanvullend) moeten worden verstrekt bij de melding (ook) op te nemen in de wetstekst.

Werklast AP

De AP merkt op dat het concept naar verwachting niet zal nopen tot extra inzet door de AP.

Openbaarmaking

Dit advies wordt binnen twee weken op de website van de AP gepubliceerd.

Hoogachtend,
Autoriteit Persoonsgegevens,

Aleid Wolfsen
voorzitter

⁸ Artikel 13i, tweede lid, behorende bij artikel I en artikel III en IV alsmede artikel 7b, derde lid, behorende bij Artikel V, van het concept.

⁹ Of van de vertrouwenspersoon of de advocaat die namens een melder wiens identiteitsgegevens niet bekend worden gemaakt het verzoek indient.

¹⁰ Memorie van toelichting bij het concept, p. 10.

¹¹ Overweging 41 AVG.